

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور (۲۸): «بخش برق و انرژی هسته‌ای»

ایمان رضانی^۱، مرتضی نیکخواه‌نسب^۲ و حسین بیات^۳،
محمد بزرگر خسروی^۴، محمدحسن معادی‌رودسری^۴، حبیب‌اله ظفریان^۴

مشخصات لایحه

دوره یازدهم - سال سوم

شماره ثبت:

۸۶۰

مشخصات گزارش:

دفتر مطالعات انرژی، صنعت و معدن

شماره مسلسل:

۳۱۰۱۸۷۱۰

تاریخ انتشار:

۱۴۰۱/۱۱/۹

مقدمه

مطابق قانون بودجه سال ۱۴۰۱، تبصره «۱۵» لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور نیز به احکام بودجه‌ای بخش برق و انرژی هسته‌ای اختصاص داده شده است. با این وجود، برخی احکام مرتبط نیز در سایر تبصره‌های ماده‌واحد لایحه از جمله تبصره «۶» ارائه شده‌اند. به‌طور کلی احکام بودجه در بخش برق و انرژی هسته‌ای تا حدودی مشابه احکام سال ۱۴۰۱ هستند، اما تفکیک احکام به دو دسته «احکام یکساله» و «احکامی که قابلیت دائمی شدن دارند» رویکرد متفاوت لایحه بودجه ۱۴۰۲ نسبت به لوایح سنواتی سابق بودجه است. بدین ترتیب، موضوعاتی همچون تعرفه سوخت نیروگاه‌های خودتأمین، عوارض برق، بیمه مشترکان خانگی و تجاری، نحوه خرید برق نیروگاه اتمی بوشهر و مجوز احداث ۱۰۰۰۰ مگاوات نیروگاه اتمی در قالب احکام یکساله و موضوعاتی مانند تعیین الگوی مصرف بهینه براساس مساحت ساختمان، هوشمندسازی مصرف و اصلاح ساختار شرکت‌های برق در قالب احکام دائمی ارائه شده‌اند. شایان ذکر است بررسی‌های انجام‌شده نشان می‌دهند که در تدوین لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، به قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق، مصوب ۱۴۰۱/۰۸/۱۵ مجلس شورای اسلامی، به میزان لازم توجه نشده است، چرا که برخی تکالیف این قانون از جمله تعیین تکلیف منابع حاصل از اصلاح تعرفه برق مشترکان صنعتی، تهاثر بدهی سرمایه‌گذاران غیردولتی بخش برق با بدهی دولت، تسویه تدریجی مطالبات صنعت برق، تخصیص منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های صنعت برق و تخصیص مبلغ سوخت مصرف‌نشده به تولیدکنندگان برق تجدیدپذیر، در لایحه بودجه لحاظ نشده‌اند. همچنین مواردی از جمله تعرفه سوخت نیروگاه‌های خودتأمین، هوشمندسازی مصرف و رابطه مالی بین شرکت‌های مادر تخصصی تولید برق حرارتی و توانیر با شرکت‌های زیرمجموعه، که در قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق به احکام دائمی تبدیل شده‌اند، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ تکرار شده‌اند. در گزارش حاضر پس از ذکر کلیاتی در رابطه با وضعیت فعلی صنعت برق و صنعت هسته‌ای کشور، مهم‌ترین احکام بخش برق و انرژی هسته‌ای در لایحه بودجه ۱۴۰۲ بررسی شده و در پایان، پیشنهادهایی برای اصلاح آن ارائه شده است.

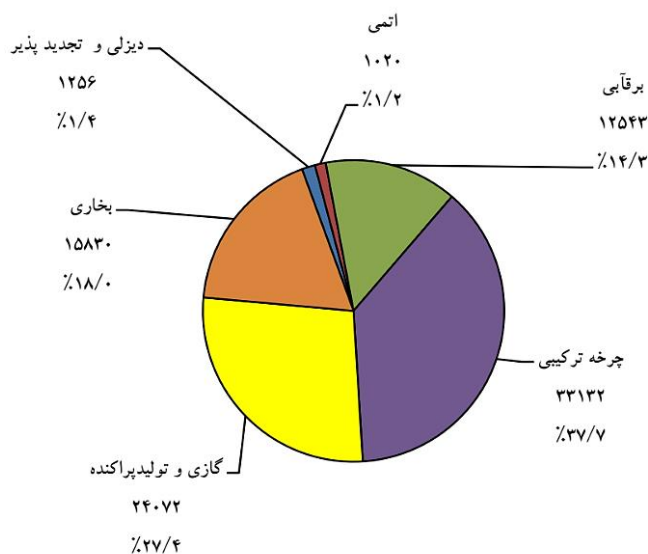
۱. وضعیت فعلی صنعت برق کشور

در سال‌های اخیر صنعت برق با بحران‌های متعددی مواجه بوده است که ناترازی میزان تولید و مصرف برق در فصول گرم سال، چالش در تأمین سوخت نیروگاه‌ها به‌ویژه سوخت گاز در فصول سرد سال و بدهی‌های انباشته وزارت نیرو بحران‌های اصلی این صنعت هستند. از جمله مهم‌ترین دلایل این وضعیت، ناترازی در اقتصاد صنعت برق ناشی از اختلاف قیمت تمام‌شده و قیمت‌های تکلیفی و همچنین اتکای بیش از حد به نیروگاه‌های حرارتی می‌باشد. برای حل بحران‌های مذکور، ضروری است اقداماتی از جمله بهبود اقتصاد صنعت برق از طریق اصلاح روابط مالی این صنعت، متنوع‌سازی سبد تولید برق کشور و بهینه‌سازی مصرف مورد توجه قرار گیرد.

۱. تهیه‌وتدوین‌کنندگان
۲. مدیرمطالعه
۳. اظهارنظرکننده‌گان
۴. ناظران علمی

ظرفیت نامی نیروگاه‌های کشور در پایان سال ۱۴۰۰ معادل ۸۷۸۵۱ مگاوات بوده و تولید ویژه برق در نیروگاه‌های کشور در این سال به حدود ۳۴۹ میلیارد کیلووات ساعت رسیده است. راندمان نیروگاه‌های حرارتی کشور نیز به طور متوسط ۳۹ درصد و میزان استفاده از سوخت مایع در نیروگاه‌های حرارتی کشور حدود ۱۸ درصد بوده است. این در حالی است که افزایش میزان تقاضای برق باعث تعمیق ناترازی در اوج مصرف تابستان به میزان بیش از ۱۰۰۰۰۰ مگاوات و اعمال طرح‌های مدیریت مصرف در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ شده است. در حال حاضر بیش از ۸۳ درصد از ظرفیت برق کشور به نیروگاه‌های حرارتی وابسته بوده (شکل ۱) و علی‌رغم تکالیف قانونی، سهم نیروگاه‌های تجدیدپذیر (غیر از برق‌آبی) کمتر از یک درصد ظرفیت نامی برق کشور است. در سمت تقاضا نیز بخش عمده‌ای از مصرف برق کشور (حدود ۶۸ درصد) مربوط به مشترکان صنعتی و خانگی می‌باشد (شکل ۲).

شکل ۱. مقدار و سهم ظرفیت نامی انواع نیروگاه‌های کشور در پایان سال ۱۴۰۰ (مگاوات)

شکل ۲. سهم مشترکان مختلف از مصرف برق در سال ۱۴۰۰

مأخذ: شرکت مادر تخصصی توانیر، آمار تفصیلی صنعت برق ایران ویژه مدیریت راهبردی در سال ۱۴۰۰.

مطابق ماده (۶) قانون حمایت از صنعت برق مصوب ۱۳۹۴/۰۸/۱۰، سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است اعتبار لازم جهت پرداخت مابه‌التفاوت قیمت فروش تکلیفی انرژی برق با قیمت تمام شده را در بودجه سنواتی کل کشور پیش‌بینی و در فواصل زمانی سه‌ماهه به وزارت نیرو پرداخت کند که در قانون‌های بودجه سنوات قبل برای آن اعتباری در نظر گرفته نشده بود. در ۹ ماهه اول سال ۱۴۰۱، متوسط بهای تمام شده هر کیلووات ساعت برق کشور برابر ۳.۲۶۶ ریال و متوسط قیمت تکلیفی فروش هر کیلووات ساعت برق معادل ۲.۳۷۶ ریال بوده است. از این رو براساس اعلام وزارت نیرو، میزان مطالبات این وزارتخانه از دولت بابت مابه‌التفاوت قیمت تمام شده و قیمت تکلیفی برق تا پایان سال ۱۴۰۰، بالغ بر ۱.۱۴۰.۰۰۰ میلیارد ریال بوده است؛ این مسئله منجر به افزایش مطالبات بخش خصوصی از وزارت نیرو شده و زمینه‌ساز ایجاد مشکلات فراوان در این صنعت گردیده است؛ عدم رغبت فعالان این صنعت به سرمایه‌گذاری در این حوزه، چالش‌های نگهداری و تعمیر تجهیزات و توسعه صنعت برق از جمله این مسائل است.

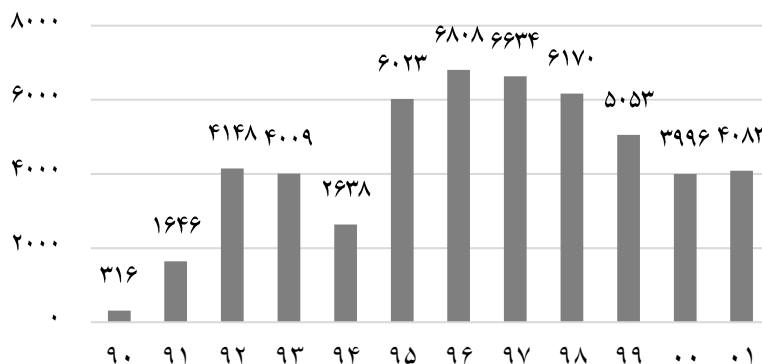
۲. وضعیت فعلی صنعت هسته‌ای کشور

واحد اول نیروگاه هسته‌ای بوشهر با ظرفیت ۱۰۰۰ مگاوات در سال ۱۳۹۰ به شبکه سراسری برق متصل شده و تاکنون نیز به‌عنوان تنها نیروگاه هسته‌ای کشور در حال فعالیت است (نمودار ۱). عملیات ساخت واحد دوم نیروگاه اتمی بوشهر نیز در سال ۱۳۹۸ آغاز شده و براساس زمان‌بندی اولیه، زمان بهره‌برداری آن سال ۱۴۰۴ برآورد می‌شود. واحد سوم نیروگاه اتمی بوشهر نیز در مراحل اولیه ساخت قرار دارد که البته به دلیل عدم تامین مالی و بدهی انباشته ناشی از اجرای طرح‌ها، پیش‌بینی می‌شود تکمیل طرح‌های مذکور با تأخیر همراه باشد. توسعه کاربردهای

غیرنیروگاهی فناوری هسته‌ای (نظیر کاربرد پرتوها در پزشکی و صنعت) نیز مستلزم توجه بیشتری بوده و مهم‌ترین زیرساخت‌های مورد نیاز این حوزه، توسعه راکتورهای تحقیقاتی از جمله تکمیل راکتور آب سنگین اراک و تأمین تجهیزات پزشکی هسته‌ای است.

نمودار ۱. میزان برق تحویلی به شبکه توسط نیروگاه اتمی بوشهر طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۱

(میلیون کیلووات ساعت)

مأخذ: شرکت مادر تخصصی تولید و توسعه انرژی اتمی ایران، گزارش سالانه تولید و توسعه انرژی اتمی ایران.

پس از اتمام مراحل راه‌اندازی و آزمایش اولیه، بهره‌برداری تجاری از نیروگاه هسته‌ای بوشهر از مهرماه ۱۳۹۲ آغاز شده است. اما مطابق اطلاعات نمودار (۱)، میزان برق تحویل داده شده به شبکه توسط نیروگاه اتمی بوشهر در سال‌های مختلف با فراز و فرودهایی همراه بوده است؛ در کنار خاموشی‌های نیروگاه در شرایط خاص، یکی از دلایل کاهش تولید برق، برنامه‌ریزی‌های قبلی جهت انجام عملیات‌های سوخت‌گذاری سالانه و تعمیرات نیروگاه بوده است. همچنین سازوکار نامناسب خرید برق نیروگاه هسته‌ای بوشهر که براساس هزینه تمام‌شده است، موجب سلب انگیزه از شرکت بهره‌بردار برای تولید حداکثری گردیده است. شایان ذکر است تغییر دوره تعویض سوخت نیروگاه هسته‌ای بوشهر علی‌رغم برنامه‌های قبلی به دلیل افزایش مصرف گاز و چالش‌های تأمین سوخت نیروگاه‌های حرارتی در زمستان، سبب کاهش تولید برق این نیروگاه طی سال‌های اخیر شده است.

۳. مهم‌ترین احکام بخش برق و انرژی هسته‌ای در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ برای وزارت نیرو و دستگاه‌های اجرایی زیرمجموعه آن، حدود ۲۸۵.۰۴۶ میلیارد ریال اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پیش‌بینی شده که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ حدود ۳۷ درصد افزایش داشته است. از دیگر نکات قابل توجه بخش برق لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، مجوز تحویل نفت خام و میعانات گازی جهت اجرای طرح‌های مربوط به توسعه نیروگاه‌های اتمی^۱، حذف ردیف مربوط به تعهدات سوخت صرفه‌جویی شده در نیروگاه‌ها از مصارف تبصره «۱۴»^۲ و تخصیص ۳۰.۰۰۰ میلیارد ریال ذیل جدول شماره (۹) لایحه به وزارت نیرو جهت مابه‌التفاوت قیمت تمام‌شده و فروش برق می‌باشد. ذیلاً احکام مهم بخش برق و انرژی هسته‌ای لایحه بودجه ۱۴۰۲ آورده شده است.

۱. بند «ج» تبصره «۶» - عوارض برق

مشابه قانون بودجه سال ۱۴۰۱، میزان عوارض برق در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نیز معادل ۱۰ درصد مبلغ برق مصرفی در نظر گرفته شده و منابع حاصل به نسبت ۳۵ درصد به شرکت توانیر و ۶۵ درصد به سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی (ساتبا) تخصیص داده می‌شود. سقف منابع مذکور نیز با ۱۰ درصد افزایش نسبت قانون بودجه سال ۱۴۰۱، معادل شصت و شش هزار میلیارد (۶۶.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال پیش‌بینی شده است. شایان ذکر است که مطابق گزارش‌های تفریغ بودجه سنواتی، مبلغ وصول شده از منابع این بند در سال ۱۴۰۰ حدود ۴۱.۳۰۶ میلیارد ریال و در هشت ماهه سال ۱۴۰۱ حدود ۳۱.۵۷۱ میلیارد ریال بوده است.

۱. جزء «۳» بند «ی» تبصره «۱».

۲. در ردیفی با عنوان «هزینه تولید، انتقال، توزیع و فروش و بازپرداخت تعهدات» تجمیع شده است.

۲. بند «د» تبصره «۶»: بیمه مشترکان خانگی و تجاری

بر اساس ماده (۱۲) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، وزارتخانه‌های نفت و نیرو از طریق شرکت‌های تابعه مجازند مبلغی را که طبق قوانین بودجه سنواتی در قبوض گاز و برق برای هر واحد مسکونی و تجاری تعیین می‌گردد، اخذ و صرفاً جهت بیمه خسارات مالی و جانی از طریق شرکت بیمه پرداخت کنند. میزان مبلغ حق بیمه مشترکین برق خانگی بر روی قبوض برق از قانون بودجه سنواتی سال ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ ثابت و برابر با ۱۰۰۰۰ ریال بوده است. افزایش تعداد خسارات به دلیل نوسانات جریان برق تحویلی به مشترکین در مقاطعی از سال از یک سو و نوسانات ارزی و رشد قیمت تجهیزات از سوی دیگر، باعث شده تا مبلغ خسارات افزایش قابل توجهی داشته باشد. تعداد کل خسارات ثبت شده در سال ۱۳۹۸ حدود ۱۸ هزار فقره بوده و در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ به ۳۶ هزار و ۹۳ هزار فقره رسیده است. با توجه به اختلاف میزان حق بیمه دریافتی و خسارات ثبت شده، تعداد ۸ هزار فقره خسارت باز باقی مانده است. راهکاری که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ برای حل این مشکل پیش‌بینی شده، افزایش حق بیمه مشترکان خانگی و تجاری برق به میزان ۱۰۰ درصد بوده است. بنابراین حق بیمه برای مشترکان خانگی برق معادل ۲۰۰۰۰ ریال و برای مشترکان تجاری معادل ۲۰۰۰۰۰ ریال تعیین شده است. مجموع حق بیمه قابل وصول توسط شرکت توانیر از محل بند مذکور در سال ۱۴۰۰ حدود ۸۹۱ میلیارد ریال و در هشت ماهه سال ۱۴۰۱ حدود ۶۱۱ میلیارد ریال بوده است. با توجه به افزایش حق بیمه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، پیش‌بینی می‌شود مجموع حق بیمه قابل وصول در این سال به حدود ۱۸۰۰ میلیارد ریال افزایش یابد. اگرچه حق بیمه پیشنهادی تا حدودی اختلاف مبلغ خسارات و حق بیمه دریافتی را جبران می‌کند، اما با توجه به افزایش هزینه‌ها، برای جبران کامل خسارات کافی نیست.

۳. بند «ج» تبصره «۱۵» - خرید برق نیروگاه اتمی بوشهر

بر اساس این بند که در لوایح بودجه سنوات گذشته نیز با تغییرات جزئی وجود داشته است، خرید برق نیروگاه اتمی بوشهر بر اساس هزینه تمام شده انجام می‌شود. در سال ۱۴۰۰ نیروگاه بوشهر معادل ۴۰۳۸ گیگاوات ساعت برق به شبکه تحویل داده و بر اساس حسابرسی انجام شده، هزینه هر کیلووات ساعت برق این نیروگاه معادل ۵۸۸۷ ریال بوده است. در هشت ماهه سال ۱۴۰۱ نیز به میزان ۴۰۸۳ گیگاوات ساعت برق توسط این نیروگاه به شبکه تحویل شده است و با توجه انجام حسابرسی در پایان سال، برق این نیروگاه با نرخ علی‌الحساب ۵۰۰۰ ریال به ازای هر کیلووات ساعت در سال ۱۴۰۱ خریداری می‌شود.

۴. جزء «۱» بند «ز» تبصره «۱۵» - تعیین الگوی مصرف بهینه براساس مساحت ساختمان

در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ الگوی مصرف بهینه برق براساس افزایش پلکانی (آی‌بی‌تی) تعیین شده بود که این روش در قالب ماده (۶) قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق به حکم دائمی تبدیل شده است. به موجب حکم مذکور، «الگوی مصرف ماهانه برق خانگی متناسب با شرایط اقلیمی، معادل سطحی از مصرف تعریف می‌شود که هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) مشترکان خانگی آن اقلیم در دوره مشابه سال قبل کمتر از آن مصرف کرده‌اند». این در حالی است که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ معیار دیگری برای تعیین الگوی مصرف براساس مساحت زیربنای ساختمان ارائه شده است. لذا به نظر می‌رسد جزء «۱» بند «ز» تبصره «۱۵» لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ با ماده (۶) قانون دائمی مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق همخوانی ندارد. از طرف دیگر، تعیین الگوی مصرف براساس مساحت زیربنای ساختمان، مضاف بر اینکه با چالش‌های اجرایی همراه است، در راستای توزیع عادلانه یارانه‌های انرژی نیز نخواهد بود. همچنین با عنایت به نبود همبستگی میان میزان استفاده از وسایل برقی پرمصرف با مساحت ساختمان، اتخاذ این رویکرد برای تعیین الگوی مصرف مشترکان برق پیشنهاد نمی‌شود. اگرچه ممکن است در مورد سایر حامل‌های انرژی مانند گاز، رویکرد مناسبی باشد. پیشنهاد می‌شود به منظور زمینه‌سازی برای اجرای الگوی مصرف براساس مساحت ساختمان، نسبت به رصد دقیق مصرف انرژی این بخش از طریق سامانه ملی اطلاعات انرژی ملی ساختمان‌ها اقدام گردد.

۵. جزء «۲» بند «ز» تبصره «۱۵» - هوشمندسازی مصرف

حدود ۳۶ میلیون مشترک برق تا پایان سال ۱۳۹۹ فاقد کنتور هوشمند بوده و در سال ۱۴۰۰ حدود ۱۵۱ هزار کنتور هوشمند توسط شرکت‌های توزیع نیروی برق نصب شده است. با توجه به اهمیت این موضوع در مدیریت مصرف برق، نصب کنتورهای هوشمند ذیل ماده (۱۸) قانون مانع‌زدایی از صنعت برق به قانون دائمی تبدیل شده و نیازی به تکرار این حکم در قانون بودجه نیست. از طرف دیگر،

منابع لازم برای اجرای طرح در قانون مذکور پیش‌بینی شده و متعاقب آن دریافت هزینه از مشترکان بابت این موضوع که در لایحه بودجه آمده، برخلاف قانون است.

۶. بند «ط» تبصره «۱۵» - اصلاح ساختار شرکت‌های برق

به موجب این بند دولت مجاز است ساختار شرکت‌های برق را با تصویب اساسنامه این شرکت‌ها به پیشنهاد وزیر نیرو توسط هیئت وزیران اصلاح نماید. با توجه به اینکه حکم مذکور به صورت مطلق مطرح شده است، لذا شامل تمامی شرکت‌های صنعت برق از جمله شرکت‌های توانیر، برق حرارتی، برق منطقه‌ای و توزیع خواهد بود. تفویض اختیار به دولت جهت ایجاد این میزان اصلاحات ساختاری بدون قید شرایط و معیارهای مشخص، علاوه بر مغایرت با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی، محل اشکال بوده و در صورت نیاز به اعمال تغییراتی در ساختار وزارت نیرو، لازم است تا حد اصلاحات ساختاری و معیارها و شرایط مدنظر مشخص شود. شایان ذکر است که حکم مشابهی در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ نیز وجود دارد که فقط محدود به اصلاح ساختار شرکت‌های توزیع برق استان‌ها بوده و طبق بررسی‌های انجام شده، در سال جاری اصلاحی در ساختار شرکت‌های مذکور صورت نگرفته است.

جمع‌بندی و پیشنهادها

قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق در تاریخ ۱۴۰۱/۰۸/۱۵ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و پیرو آن، برخی از احکام بخش برق قوانین بودجه سنواتی پیش از آن به قانون دائمی تبدیل شد. در برخی احکام قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق تکالیفی وضع شده که باید در قوانین بودجه سنواتی منظور شود. همچنین در مواردی، علی‌رغم وجود احکامی در این قانون دائمی، احکام مشابه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور نیز تکرار شده‌اند. بنابراین ضروری است احکام بخش برق لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور در تطابق با قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق اصلاح شوند. لذا با این رویکرد و با عنایت به اهمیت بهبود اقتصاد صنعت برق، متنوع‌سازی سبد تولید و بهینه‌سازی مصرف، پیشنهادها در سه بخش پیشنهادهای اصلاحی، الحاقی و حذفی در مورد لایحه بودجه ۱۴۰۲ ارائه شده‌اند.

پیشنهادهای اصلاحی

• اصلاح بند «ج» تبصره «۱۵»

خرید برق نیروگاه براساس هزینه تمام‌شده، به دلیل کاهش انگیزه شرکت بهره‌بردار جهت افزایش تولید، عدم تکافوی هزینه‌های جانبی و همچنین عدم تأمین منابع مورد نیاز برای ساخت واحدهای جدید نیروگاهی، روش مطلوبی نیست. لذا پیشنهاد می‌شود به منظور حمایت از توسعه صنعت هسته‌ای و در راستای متنوع‌سازی سبد تولید برق کشور، خرید برق نیروگاه هسته‌ای براساس تعرفه مشخصی نظیر متوسط نرخ خرید تضمینی برق از نیروگاه‌های تجدیدپذیر صورت گیرد. درآمد حاصل از فروش برق نیروگاه مذکور باید صرف هزینه‌های جاری نیروگاه و همچنین سرمایه‌گذاری در ساخت واحدهای جدید نیروگاه هسته‌ای شود. مطابق ماده (۳) قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق، قسمتی از منابع حاصل از افزایش بهای برق مشترکین صنعتی بابت هزینه‌های تولید و تأمین برق و حمایت از توسعه فناوری‌های مورد نیاز صنعت برق اختصاص می‌یابد. در نظر گرفتن سهمی از این منابع جهت اعمال چنین تعرفه‌ای برای نیروگاه اتمی بوشهر مناسب خواهد بود.

پیشنهادهای الحاقی

• الحاق موادی به تبصره «۵»

۱. طبق ماده (۹) قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق، تهاتر بدهی سرمایه‌گذاران غیردولتی بخش برق که عدم ایفای تعهدات قانونی دولت (یا شرکت‌های دولتی) منجر به معوق شدن اقساط تسهیلات ایشان شده، باید در لوایح بودجه سنواتی پیش‌بینی شود. در حال حاضر تولیدکنندگان برق بالغ بر ۴۰۰.۰۰۰ میلیارد ریال از وزارت نیرو مطالبات دارند و عدم پیش‌بینی امکان تهاتر مشکلات زیادی در پرداخت هزینه‌های مالیاتی و بانکی تولیدکنندگان برق ایجاد خواهد کرد.

۲. طبق ماده (۳) قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق، منابع حاصل از اصلاح تعرفه برق مشترکان صنعتی باید در بودجه سنواتی به حساب شرکت توانیر واریز شود تا بابت هزینه‌های تولید و تأمین برق، حمایت از توسعه فناوری‌های مورد نیاز صنعت برق، طرح‌های بهینه‌سازی و اصلاح الگوی مصرف انرژی و اتمام طرح‌های نیمه‌تمام صنعت برق با اولویت نوسازی شبکه فرسوده انتقال برق اختصاص یابد. به‌منظور شفاف‌سازی و نظارت بر مصرف منابع مذکور، محل تخصیص منابع باید به تفکیک آورده شود تا مطابق با قانون، در مصارف دارای اولویت هزینه شود. با این هدف و در راستای متنوع‌سازی سبد تولید برق نیز، موارد هزینه‌ای زیر می‌تواند لحاظ شود: توسعه و نوسازی شبکه فرسوده برق کشور و جابه‌جایی تیرهای برق روستایی، پرداخت مطالبات تولیدکنندگان برق، توسعه و تکمیل نیروگاه‌های برق‌آبی و با تصویب شورای اقتصاد صرف اعطای یارانه سود تسهیلات جهت افزایش توان تولید برق از طریق سرمایه‌گذاری (ایجاد، توسعه و تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام) انواع نیروگاه‌های برق با بازده پنجاه و پنج درصد (۵۵٪) و بیشتر، حمایت از احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر خورشیدی و بادی به‌ویژه در استان سیستان و بلوچستان، حمایت از نیروگاه اتمی بوشهر و طرح‌های تولید برق هسته‌ای، حمایت از احداث نیروگاه‌های زغال‌سنگ سوز، در قالب مشارکت توانیر به میزان چهل درصد (۴۰٪) در برق‌رسانی به داخل شهرک‌های صنعتی و نواحی صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی با آورده شصت درصد (۶۰٪) آن شهرک‌ها، نواحی و مناطق، تأسیس و تکمیل آزمایشگاه‌های مرجع تجدیدپذیر، صرف نصب شمارشگرهای هوشمند برق ساخت داخل با اولویت مشترکان پر مصرف (موضوع ماده (۱۸) قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق)، جایگزینی خنک‌کننده (کولر)‌های آبی و گازی با خنک‌کننده‌های با بازدهی بالا، اعطای تسهیلات خطرپذیر به شرکت‌های دانش‌بنیان صنعت برق از طریق صندوق نوآوری و شکوفایی، حمایت از شرکت‌های فعال در حوزه اصلاح الگوی مصرف انرژی با همکاری معاونت علمی و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری.

پیشنهاد‌های حذف

• حذف بند «ط» تبصره «۱۵»

حکم مذکور با موضوع اصلاح ساختار شرکت‌های برق، به صورت مطلق و بدون قید شرایط و معیارهای مشخص بیان شده و با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی مغایرت دارد. در صورت نیاز به اعمال تغییراتی در ساختار وزارت نیرو، لازم است تا حدود و معیارهایی برای اصلاح ساختار مشخص شود.

• حذف احکامی که در قانون دائمی مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق تعیین تکلیف شده‌اند.

احکام ذیل در قانون دائمی مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق تعیین تکلیف شده و نیازی به تکرار آن‌ها در قانون بودجه سنواتی نیست:

- بند «د» تبصره «۱۵» با موضوع تعرفه سوخت نیروگاه‌های خودتأمین (در ماده (۱۶) قانون دائمی مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق تعیین تکلیف شده است).

- صدر بند «ز» تبصره «۱۵» با موضوع رابطه مالی بین شرکت‌های مادر تخصصی تولید برق حرارتی و توانیر با شرکت‌های زیرمجموعه (در ماده (۱۳) قانون دائمی مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق تعیین تکلیف شده است).

- جزء «۱» بند «ز» تبصره «۱۵» با موضوع تعیین الگوی مصرف برق خانگی (در ماده (۶) قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق تعیین تکلیف شده است).

- جزء «۲» بند «ز» تبصره «۱۵» با موضوع هوشمندسازی شبکه و نصب شمارشگرهای هوشمند (در ماده (۱۸) قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق تعیین تکلیف شده است).